

Werken naast pensioen

1
HOOFDSTUK

Werken naast pensioen

In het Jaarverslag 2023 was een hoofdstuk gewijd aan werken naast pensioen. In 2023 werd voor meer dan 100.000 euro ten onrechte bij gepensioneerden teruggevorderd pensioengeld, na bemiddeling door de Ombudsdienst Pensioenen, aan hen terugbetaald. Het betrof telkens uitzonderingssituaties en, op de problematiek van werken naast pensioen als vrijwillige brandweerman na, allemaal punctuele fouten. Ook in het jaar 2024 werden na bemiddeling door de Ombudsdienst Pensioenen nog een zeer beperkt aantal terugvorderingen tenietgedaan. Naast ook nu weer een aantal punctuele problemen ontdekten we ook een paar structurele fouten. In dit hoofdstuk geven we toelichting bij deze dossiers.

Onze conclusies zijn dan ook grotendeels identiek aan deze van het vorige jaar. Het opeisen van grote schulden aan gepensioneerden dient met de nodige omzichtigheid te gebeuren. Zo'n grote schulden kunnen immers hard aankomen bij de gepensioneerden. Een grote pensioenschuld kan immers het leven van de gepensioneerde drastisch wijzigen en veroorzaakt vaak verwondering en/of angst. Meermaals brengt het onverhoeds geld opeisen de gepensioneerde zelfs in ernstige (financiële) problemen. Wanneer een gepensioneerde een signaal geeft dat er volgens hem iets misgelopen is of een twijfel uitdrukt, wijst de Ombudsman Pensioenen op het belang in dergelijke gevallen deze klachten, zelfs wanneer deze telefonisch geuit worden, grondig te onderzoeken en het terugvorderingsproces helemaal na te kijken op eventuele fouten of onvolmaaktheden.

Over het feit dat het heronderzoek van het dossier bij de melding van een fout door de gepensioneerde veel tijd in beslag nam kregen wij dit jaar geen klachten meer. Hierdoor komt zeer snel een einde aan de ongerustheid bij de gepensioneerde. Wat een enorme vooruitgang is.

Technische reden verhindert dat invuldocument over de niet in aanmerking te nemen inkomsten ingevolge het personeelstekort in het onderwijs wordt verstuurd waardoor pensioen ten onrechte wordt teruggevorderd: Ombudsdienst Pensioenen merkt het op

DOSSIER 39443

De feiten

Mevrouw Dubois ontvangt op 29 maart 2024 een terugvorderingsbeslissing van de FPD betreffende een onterecht ontvangen overheidspensioen (schorsing pensioen: 100%) tijdens het jaar 2022. De schuld bedraagt meer dan 47.000 euro. Dit is voor haar zowel financieel als mentaal een enorme dobber.

Mevrouw, die werkte in het onderwijs, dacht dat haar beroepsinkomsten sowieso niet in aanmerking mogen genomen worden tijdens het jaar 2022 en neemt telefonisch contact met de FPD. Doch ze krijgt niet direct een bevredigend antwoord. Zij neemt zeer misnoegd contact op met de Ombudsman Pensioenen en vraagt begrijpelijk (gelet op het omvangrijke bedrag van de schuld) een zo snel mogelijke oplossing.

Bedenkingen

In het kader van de maatregelen gelinkt aan de coronacrisis heeft de wetgever beslist om de cumulatie van het pensioen met het aanvangen van een beroepsactiviteit in de strijd tegen het coronavirus en de personeelsschaarste in het onderwijs zonder inkomstengrens toe te laten voor het jaar 2022.

Omdat uit de loopbaangegevens¹ in het pensioendossier van mevrouw Dubois blijkt dat zij een beroepsactiviteit opnam en uitoefende in het onderwijs heeft de Federale Pensioendienst bij de controle van de beroepsactiviteit op 10 oktober 2023 een brief aangemaakt met invuldocument waarin aan mevrouw Dubois gevraagd wordt te verklaren dat de uitgeoefende taken van haar beroepsactiviteit onderwijstaken waren. Doch die brief werd nooit gepost op haar www.mypension.be, noch werd deze haar toegestuurd met de post.

Op 23 maart 2024 werd de brief met de gevraagde verklaring dan toch gepost op haar www.mypension.be. In het programma waar de FPD mee werkt, kon men dan duidelijk zien dat dit document niet gelezen werd door betrokkene. De terugvorderingsbeslissing van meer dan 47.000 euro werd 6 dagen later genomen op 29 maart 2024.

Omdat het dringend was hebben wij haar zelf de nodige verklaringen toegestuurd via e-mail. Mevrouw Dubois stuurde ons deze op 2 mei 2024 behoorlijk ingevuld en ondertekend terug. Wij namen dan direct contact met de FPD en vroegen om dit zo snel mogelijk recht te zetten, temeer omdat mevrouw Dubois (begrijpelijk gelet op het bedrag van de schuld) hierover zeer ongerust en ontdaan was.

Omdat o.i. een en ander misgelopen was met de gevraagde verklaringen, hebben wij aan de FPD gevraagd of het in voorkomend geval ook mogelijk was om haar verontschuldigen aan te bieden.

Conclusie

Op basis van de verklaring met betrekking tot het niet in aanmerking nemen van inkomsten in het kader van de strijd tegen de coronacrisis en de personeelsschaarste in het onderwijs voor het controlejaar 2022 heeft de FPD de terugvorderingsbeslissing herzien.

De FPD deedde ons ook mee dat het invuldocument om de niet in aanmerking te nemen inkomsten ingevolge de coronacrisis mee te delen (van 10 oktober 2023 – zie hoger) klaarblijkelijk wegens een technische reden niet (tijdig) bezorgd geweest is via www.mypension.be. De Federale Pensioendienst heeft hiervoor aan mevrouw Dubois zijn verontschuldigen aangeboden.

Een technisch mankement kan zich altijd voordoen. Doch ook de dossierbeheerder heeft het technisch mankement niet opgemerkt. In het algemeen zijn wij van mening dat de Federale Pensioendienst bij het instellen van een terugvordering van deze aard² het dossier eerst in detail dient na te kijken. Bovendien zijn wij van mening dat bij een telefonisch contact de FPD alles in het werk moet stellen om betrokkene zo snel mogelijk gerust te stellen: dit zou heel wat kopzorgen besparen bij de gepensioneerde evenals werklast voor de pensioendienst (terugvorderingsbeslissing opmaken en nadien weer annuleren).

In het kader van de controle op werken naast pensioen wordt na bemiddeling voortaan rekening gehouden met het bedrag van de vergoeding Fonds voor Sluiting van Ondernemingen in plaats van de opzegvergoeding waar de gepensioneerde recht op had doch niet ontving vanwege het faillissement

DOSSIER 38844

De feiten

Op www.mypension.be heeft de heer Snoeckx gelezen dat zijn pensioen kan ingaan op 1 mei 2024. Vermits een pensioen één jaar op voorhand mag aangevraagd worden vraagt de heer Snoeckx op 27 september 2023 zijn vervroegd pensioen aan.

De FPD weigert het pensioen vanaf 1 mei 2024 met als motief: aanvraag te vroeg ingediend. De heer Snoeckx deed meermaals vruchteloos zijn beklag bij de FPD. Hij neemt daarom contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

¹ En ook uit een e-mail van onderwijs Vlaanderen die zij op 30 maart 2022 aan de FPD doorgestuurd heeft.

² Gelet op het bedrag én gelet op het feit dat hier toch vrij zekere duidelijkheid was over de aard van deze beroepsactiviteit in tijden van corona.

Bedenkingen

De heer Snoeckx had recht op een verbrekingsvergoeding van zijn werkgever van 149.205,29 euro. Door het faillissement van de werkgever ontvangt hij slechts 30.500 euro bruto van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen (FSO). De heer Snoeckx stuurde hiervan het bewijs (de afrekening FSO-RVA).

Tijdens de verschillende telefoontjes van de heer Snoeckx met de FPD, waar ook het faillissement van zijn werkgever werd vermeld, deelde de FPD hem mee dat zijn vervroegd pensioen niet kon uitbetaald worden vanaf 1 mei 2024 daar zijn beroepsinkomsten (lees de verbrekingsvergoeding) het wettelijk toegelaten grensbedrag overschreden. De FPD argumenteert verder dat artikel 3 bis van het KB nr. 50 stelt: “De in artikel 1 bedoelde pensioenen gaan daadwerkelijk en voor de eerste maal in wanneer het voordeel wordt betaald”.

Bij gebrek aan een eerste betaling van het pensioen wordt het pensioen dan ook niet toegekend. De FPD neemt als inkomsten uit zijn beroepsactiviteit de inkomsten die door de curator belast met de faling van de werkgever via de DMFA-aangifte aangegeven werden, zijnde de verbrekingsvergoeding waarop de heer Snoeckx recht had.

Bij het onderzoek van de klacht stelt de Ombudsdienst Pensioenen vast dat de loopbaan van betrokkene op 1 mei 2024 voldoende loopbaan jaren telt overeenkomstig artikel 4 KB 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en dus aan de loopbaanvoorwaarde van het vervroegd pensioen voldoet.

Voor wat betreft de voorwaarde inzake betaling van het pensioen stelt de Ombudsdienst Pensioenen vast dat overeenkomstig artikel 64 § 1, lid 3 een afscheidsvergoeding wordt beschouwd als inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit. De beroepsactiviteit die in aanmerking moet genomen worden om na te kijken of het pensioen al dan niet betaalbaar is wordt fiscaal gedefinieerd: in artikel 64 KB 21 december 1967 wordt immers verwezen naar een activiteit die in artikel 23,4° WIB bedoelde inkomsten oplevert, zijnde bezoldigingen van een werknemer. In dit wetsartikel is een verwijzing te vinden om het beroepsinkomen fiscaalrechtelijk te interpreteren. In de parlementaire voorbereidingen, met name het verslag van de Commissie sociale zaken van 24 juni 2013³, van de programmawet van 28 juni 2013, op pagina 34 stelde de Minister van Pensioenen destijds daarenboven dat: “voortaan wordt enkel het fiscaal criterium gebruikt voor de bepaling van het beroepsinkomen.

De fiscus neemt het door het FSO op 30 juni 2023 uitbetaalde bedrag van 30.500 euro voor de periode van 11 januari 2023 tot 22 augustus 2023 in aanmerking. De vergoeding van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen dient dus in aanmerking genomen te worden als inkomsten om na te gaan of het pensioen betaalbaar is.

Op de afrekening van het FSO wordt tevens aangegeven dat de heer Snoeckx de ontvangen ziekte-uitkeringen voor dezelfde periode dient terug te betalen. Vanaf 23 augustus 2023 ontvangt hij opnieuw ziekte-uitkeringen, die evenwel minder voordelig zijn dan zijn vervroegd pensioen. De mutualiteit (RIZIV-wetgeving) beschouwt de verbrekingsvergoeding dus als zijnde nihil vanaf 23 augustus 2023.

Er is volgens de Ombudsdienst Pensioenen geen enkele wettelijke bepaling die de betaling en daardoor ook de toekenning van het pensioen verhindert. De Ombudsdienst Pensioenen wees er bijkomend op dat de heer Snoeckx eerder al een belangrijk financieel verlies geleden heeft, met name ongeveer 119.000 euro bruto, het verschil tussen de opzegvergoeding waarop hij recht heeft en de vergoeding die hij van het FSO mocht ontvangen. Een reden te meer om bij het toetsen aan de betaalbaarheidsvereiste van zijn pensioen de door het FSO uitbetaalde vergoeding in plaats van de opzegvergoeding waarop hij recht had in aanmerking te nemen. Zo voorkomt men dat de heer Snoeckx twee keer de dupe zou zijn van het faillissement van zijn werkgever.

Conclusie

De Ombudsdienst Pensioenen bekwam dat de FPD het vervroegd pensioen toekende vanaf 1 mei 2024 aangezien de vergoeding van het FSO betaald werd op 30 juni 2023 en slechts betrekking heeft op de

3 <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/53/2853/53K2853017.pdf>

periode van 11 januari 2023 tot 22 augustus 2023; hierdoor kwam de betaalvoorwaarde (cumulatie toegelaten beroepsactiviteit) vanaf 1 mei 2024 niet in het gedrang.

In het kader van de controle op inkomsten uit werken naast pensioen: na bemiddeling correcte plaatsing in de tijd van uitgestelde bezoldiging in het onderwijs

DOSSIER 38933

De feiten

Op 23 november 2023 meldt de FPD aan mevrouw Debaere dat de inkomsten uit haar beroepsactiviteit in de periode van 1 oktober tot en met 31 december 2021 de toegelaten grens met 54% overschreden hebben. De FPD vermindert voor die periode haar pensioen met hetzelfde percentage en vordert 5.701,26 euro terug.

Betrokkene had een onderwijsfunctie gedurende deze periode. Gedurende de periode van 1 oktober tot en met 31 december 2021 waren de tijdelijke afwijkingsregels op werken naast pensioen in het kader van de personeelsschaarste in het onderwijs voor wie een beroepsactiviteit aanvatte of uitbreidde verwoord in de wet van 20 november 2022 niet meer van toepassing.

Mevrouw Debaere vraagt de Ombudsdienst Pensioenen om de terugvordering na te kijken daar zij meende dat de door de FPD in aanmerking genomen inkomsten van 3.270,76 euro te hoog waren. Zij meldde immers een bruto maandloon van 918,15 euro te ontvangen. Eerder had zij hierover ook al haar beklag gedaan bij de eerstelijnsklachtendiensten van de FPD. Deze had haar bevestigd dat de terugvorderingsbeslissing correct was.

Bedenkingen

De Ombudsman Pensioenen stelde vast dat de Federale Pensioendienst 3.270,76 euro als beroepsinkomsten voor het 4de kwartaal 2021 in aanmerking heeft genomen zoals aangegeven door de werkgever via DmfA-gegevens.

De beroepsactiviteit die in aanmerking moet genomen worden om na te kijken of het pensioen al dan niet betaalbaar is wordt fiscaal gedefinieerd: in artikel 64 KB 21 december 1967 wordt immers verwezen naar een activiteit die in artikel 23,4^o WIB bedoelde inkomsten oplevert, zijnde bezoldigingen van een werknemer. In dit wetsartikel is een verwijzing te vinden om het beroepsinkomen fiscaalrechtelijk te interpreteren. In de parlementaire voorbereidingen, met name het verslag van de Commissie sociale zaken van 24 juni 2013, van de programmawet van 28 juni 2013, op pagina 34 stelde de Minister van Pensioenen destijds daarenboven dat: “voortaan wordt enkel het fiscaal criterium gebruikt voor de bepaling van het beroepsinkomen.

De Ombudsdienst Pensioenen stelde vast dat in de DmfA-aangifte (= aangifte door de werkgever van de loon- en arbeidstijdgegevens van zijn werknemers bij de RSZ) van het laatste kwartaal van 2021 ook de uitgestelde bezoldiging opgenomen was die in juli en augustus 2022 uitbetaald wordt. Een contractueel personeelslid in het onderwijs krijgt in juli een bedrag uitbetaald dat gebaseerd is op de prestaties geleverd tussen september en december van dat schooljaar. In augustus wordt een bedrag uitbetaald dat gebaseerd is op de prestaties geleverd tussen januari en juli. Deze uitgestelde bezoldiging is gelet op de uitbetaling in 2022 in fiscaalrechtelijke zin een inkomen van 2022 (inkomsten 2022-aanslagjaar 2023), ook al heeft deze bezoldiging betrekking op een tewerkstelling gedurende de periode oktober 2021 tot december 2021. Dit betekende dat de bezoldiging voor de periode van oktober 2021 tot december 2021

op fiscaal vlak (2.754,45 euro) gevoelig lager ligt dan het bedrag waar de FPD rekening mee gehouden heeft (3 270,76 euro)⁴.

Conclusie

De FPD ging akkoord met de argumentatie van de Ombudsdienst Pensioenen en nam de uitgestelde bezoldiging voor juli en augustus 2022 niet meer in aanmerking als beroepsinkomsten voor het 4e kwartaal van 2021 bij de controle inzake werken naast pensioen. De terugvorderingsbeslissing werd herzien en aan mevrouw Debaere op 2 mei 2024 betekend. De grens inzake toegelaten beroepsinkomsten werd slechts met 28% overschreden. Het effectieve schuldbedrag werd bijgevolg ook verminderd van 5.701,26 euro naar 2.783,76 euro.

⁴ En ook uit een e-mail van onderwijs Vlaanderen die zij op 30 maart 2022 aan de FPD doorgestuurd heeft. Gelet op het bedrag én gelet op het feit dat hier toch vrij zekere duidelijkheid was over de aard van deze beroepsactiviteit in tijden van corona. <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/53/2853/53K2853017.pdf>
Merk op dat de wet van 20 november 2022 houdende maatregelen aangaande de personeelsschaarste in de zorgsector (waarbij door artikel 16 van deze wet het toepassingsgebied uitgebreid wordt tot het toepassingsgebied van artikel 3/1 van de wet van 7 mei 2020 houdende uitzonderlijke maatregelen in het kader van de COVID-19-pandemie; derhalve wordt het toepassingsgebied ook uitgebreid tot het onderwijs) bepaalt dat de inkomsten uit een beroepsactiviteit in het onderwijs van 1 januari 2022 tot oorspronkelijk 30 juni 2022, evenwel door artikel 152 van de wet van 26 december 2022 verlengd tot 31 maart 2023, vrijgesteld zijn op voorwaarde dat de betrokkene reeds een activiteit had aangevat of uitgebreid in het kader van de coronamaatregelen en deze voortzette in het kader van het aanpakken van de personeelsschaarste in de zorgsector en in het onderwijs of dat de betrokkene deze activiteit aanvat of uitbreidt in het kader van het aanpakken van de personeelsschaarste in de zorgsector en in het onderwijs. Het moet wel gaan om effectieve onderwijstaken in het kleuter-, lager of secundair onderwijs. Vermits de in juli en augustus 2022 uitbetaalde uitgestelde bezoldiging aan deze voorwaarde voldeed mocht deze voor de inkomsten van het jaar 2022 voor de controle inzake werken naast pensioen niet in aanmerking genomen worden.